

ANDREJ RAPE:

Bogatin.

Tu sanja jezero lazurno,
skrivnostno pod menoj leži,
zamišljeno v vekóve daljne,
ki sklad gorá o njih mu govori.
Prekrasen svet! Glej, Bogatin —
čuvár zakladov na predgorju
triglavskih sten, ki pno se kvišku,
stoji zamaknjen v čudne tajne,
ki spe v osrčju teh gorá
v bližini sinjega neba,
zamaknjen v dol in v sanje bajne.
Zakladi v njih se dvigajo,
prefeklosti jim lepi sni
čaroben blešk prižigajo...

* * *

Zvonovi zvone
na praznik svečan,
in ves blesteč,
oko mameč
je v Bogatinu dan. —

Ves prostor prostran
se polni v njegovi vošlini,
od vsepovsod v dvorano vro:
posvet tu danes velik bo.
Posvet o neznanih bogastvih,
ki skrivajo skladi jih silnih gorá,
ki gorski svet v lasti jih svoji ima.

Že sredi visokih dvoran
k posvetu je resnemu zbran
duhov mogočnih naših gor
in vil dobrotnih jasni zbor,
ki čelo pod kodri — granat jim
in traka sta usten — škrlat jim.

Sladko vonjajo dvorane,
v zlatu vse po njih iskri se,
petje vil po njih glasi se,
množice poslušajo jih zbrane.

Tiho vse. In stárec Bogatin
po dvorani pestri gleda,
v žaru mu oko iskri,
tako zboru govori:
»Mnogi so zakladi zbrani,
ki ta gorski svet jih hrani.
Solnce videlo jih ni,
niso zrle jih oči. —
Toda naj zaman leže
nam zakladi v hramih naših?

Hočemo ljudem jih dati?«
»»Da bi znali s tem ravnati!««
se iz zbora oglasi.
»Prerodili bi dolino,
ki puščava zdaj se zdi,
v raj prelep. Zato le dajmo,
ljudstvu v dolu pomagajmo!«
pridno stárec prigovarja,
radost mu v očeh žari.
»»Glej ga, saj bogat je, rad daruje,
Bogatin zato se imenuje,««
glas iz zbora zagolči.
Drug za drugim se oglašá:

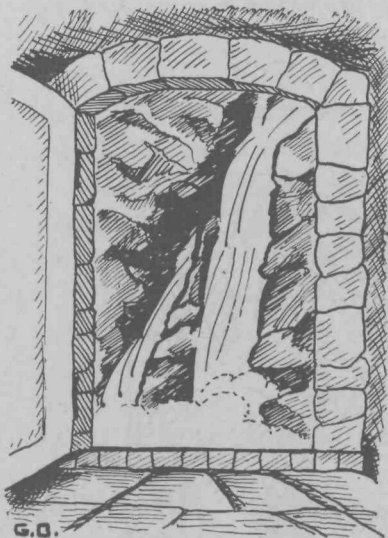

»»Vse to le posest je naša!
Nič ne maramo deliti,
nič ne sme se izgubiti!««
Vendar mnenja so deljena. —

»Radost nedeljena je le ena,
dvojna, če deliš jo z drugim!
Le delimo! Ljudstvu nekaj dajmo,
s srcem, z deli pomagajmo,«
starček toplo prigovarja,
sreča lice mu ožarja.

Polnoč. — Zbor duhov zboruje,
drug več drugega ne čuje.
Bogatin, čuvár, smeji se,
v mislih lice mu zjasni se:

Sinov Triglav ima sedem,
sedem sinov, jezer sedem.
Ti mi bodo pomagali.
Pa jim pošlje sporočilo:
»V krilu matere Komarče
tiho spi, še v sen zavita
mlada, lepa, ljubezniva
vila dolu dobrotljiva.
Pojdite in jo zbudite,
vrata v dol ji odklenite,
tja naj pošlje plodnost zemlje,
ki naj sreče bo mu sel,
nam pogled pa v dol vesel.«

Sel odšel je. Bogatin razmišlja:
»Govorite, le zborujte,
in dvomljivo srečo kujte!
Jaz pa sam koval bom srečo,
saj zakladov sem čuvar!«

Čitali so sini sporočilo,
sreče jim je vsem v srce nalilo. —
Sinov eden ključ zlate vzame,
ki zaklepajo tajnostne hrame.
Zavrti mu jih desnica,
na stečaj odpro se vrata,
v bleskih jutranjega zlata
iz gore privre — Savica.

* * *

Pot po skalah si utira
in v globok drvi prepad
v barvah mavričnih izpira
gorskih se duhov zaklad.

Vije se po dolu, raste,
strugo koplje, v dol hiti,
sred poljane pa živahna
v kotlu se upokoji.
Jezero blesti v dolini —
Bogatinovo oko —
razcvetó se tod poljane,
blagor gre, odhaja zlo.
Bistra po poljani vije
se iz jezera naprej,
kjer puščava bila, klije
žitje mlado zdaj po njej.

* * *

In še zbor duhov zboruje,
na obrazih sreča jasna,
sodba vseh je enoglasna,
zbor zboruje in modruje:
»Bogatin, ti prav ravnal si,
kar si mogel, drugim dal si.
Naš zaklad pa le ne mine,
prav ravnal si, Bogatine!«
Po dvorani starec gleda,
solza mu na lice kane,
množice ob starčku zbrane
pesem divno zapoje:

To naš je dom. Tako je lep in svet,
kot da je v raju bil spočet!
Gjevgjelija in Triglav nista mu mejnika,
še preko njih mu gre sloves. —
In kot se v jezeru razširja val,
če vanje kamen z naših gor je pal,
tako razširja naših krajev se lepota
vsevprek tja preko naših mej.
Pa naj oko objela bi slepota,
srce lepoto sluti to,
srce lepoto čuti to. — O, glej,
kar nas triglavskih je duhov,
kar hrani jih domovja krov
na jugu skrajnem, severu obmejnem;
vse sile žive, čudesa prirode,
duhovi, vile vse dobrotne,
ljudje vsi: bratje in sestre,
njih čuvstva, misli in želje —
vse v želji eni je edino:
Ponos in delo dvigaj nas,
junake vsak nas najde čas!
Naj ena pesem vsepovsod doni,
naj ena misel vse nas prepoji,
da kakor pesem bo ubrana
ves ta naš svet, vse, kar je v njem,
da »Dom« bo bratovski objem!

Zamrl je spev, jasni se dan,
svetli se temna nebna plan,
skrivnostno v dolu jezero se zgane,
stemne se bajne prej dvorane
v osrčju gor, ki v jutra zor
ponosno svoje glave dvigajo,

jih z bleskom solnca vžigajo.
A v dolu jezero mirno
zlati z jutranjim solncem vale,
budi, da pesem jutranjo pojo,
da z novim dnem mu ožive obale...
Ej, Bogatinovo oko!

Na saneh.

Kraguljčki cingljajo cin — cin,
kot blisk gremo s sankami
preko ravnin.

Vsa prosta je dalja,
ni jarkov, ovir,
nad snežno krajino
vlega se mir.

Pred nami, za nami
srebrni val,
v tem miru in diru
vso noč bi ostal.

Borisov.

Breze.

Samotne breze se šibe
pod težo zimske sile;
kot da molitve molijo,
do tal so se sklonile.

Le redek pok vznemiri zrak —
suhljad z dreves odpada,
da vse ozelenelo bo,
ko pride pomlad mlada.

Borisov.

